

Een pleegkind in de klas:

‘Laat zien dat ze op jou kunnen rekenen’

Met meer dan 20.000 pleegkinderen in Nederland staan veel leraren voor de vraag hoe ze op school op te vangen. Daisy Smeets deed een studie naar de ervaring van leraren met pleegkinderen in de klas en lanceerde een website met adviesfilmpjes. ‘Deze kinderen komen vaak uit onveilige gezinssituaties en hebben moeite om volwassenen, en dus ook leraren, te vertrouwen.’

‘**H**et verbaasde mij ook, dat hier nog zo weinig onderzoek naar was gedaan,’ vertelt Daisy Smeets, universitair docent Pedagogische Wetenschappen aan de Universiteit Leiden. Er zijn talloze onderzoeken gedaan naar de ontwikkeling van pleegkinderen, maar Smeets focuste zich als een van de weinigen op de uitdagingen die leerkrachten ervaren als er een pleegkind in de klas komt. Zo’n 150 leraren in het basisonderwijs deden mee met het onderzoek, iets meer dan 100 hiervan hadden al ervaring met pleegkinderen. ‘School is nu eenmaal de omgeving waar deze kinderen het meest zijn. Daarom is het belangrijk dat leraren handvatten en hulp krijgen over hoe ze ermee om kunnen gaan.’

ONVEILIGE SITUATIES

‘Deze kinderen komen om uiteenlopende redenen in pleeggezinnen terecht,’ vertelt de onderzoeker. ‘Het kan gaan om verwaarlozing, mishandeling, ouders met een licht verstandelijke beperking die tijdelijk of langer niet voor hun kinderen kunnen zorgen. Maar ook overlijden van een of beide ouders. Kinderen kunnen voor langere tijd uit huis geplaatst worden, maar ook voor kortere periodes.’ Meestal heeft een pleegkind extra aandacht nodig. ‘Het opbouwen van

een band met het pleegkind is bijvoorbeeld een thema waar veel leerkrachten tegenaan lopen,’ ziet Smeets. ‘Deze kinderen komen vaak uit onveilige situaties in hun eigen gezin en hebben moeite om volwassenen, en dus ook leraren, te vertrouwen.’

‘Deze kinderen komen vaak uit onveilige gezinssituaties en hebben moeite om volwassenen, en dus ook leraren, te vertrouwen’

EEN BAND KRIJGEN

Hoe krijg je als leraar dan toch dat vertrouwen, zonder dat je de rest van de klas benadeelt in aandacht? ‘Het is belangrijk dat een pleegkind merkt dat hij of zij wel op jou kan rekenen, ook als ze bijvoorbeeld uitdagend en dwars gedrag gaan vertonen. Leraren geven aan deze kinderen nog wel eens te ‘matsen’ als ze dwars gedrag ver-

Daisy Smeets: 'Laat zien dat jij een betrouwbare factor bent door duidelijke grenzen te stellen en afspraken na te komen.'

tonen, omdat ze al zoveel hebben meegemaakt. Laat juist dan zien dat jij een betrouwbare factor bent door duidelijke grenzen te stellen en je afspraken na te komen.'

VASTKLAMPGEDRAG

'Als deze kinderen vastklampgedrag vertonen, wat vaak komt door verlatingsangst, kun je laten merken dat je er nog steeds voor ze bent als je met andere leerlingen bezig bent. Ze moeten leren dat afstand nemen niet betekent dat ze in de steek gelaten worden. Dat kan al op minimale, subtiele wijze. Maak oogcontact en geef een knipoog als het kind even aan de andere kant van het schoolplein speelt bijvoorbeeld. Laat ze merken dat ze gezien worden.'

GEZAG EN PRIVACY

Ook belangrijk om te weten voor een leraar: wie oefent het gezag uit over een kind? Want diegene is beslissingsbevoegd en kan het kind inschrijven op een school en toestemming geven voor bijvoorbeeld schoolreisjes en dyslexieonderzoeken. 'Gezag kan bij de ouders zelf liggen, bij de gecer-

tificeerde instelling en soms bij de pleegouder,' aldus Smeets. 'Het is belangrijk dat je als leraar op de hoogte blijft van waar het gezag ligt, want dit kan gedurende een traject veranderen. Ook kan het om een geheime plaatsing gaan, waarbij ouders niet mogen weten dat het kind bij jou op school zit. Daar moet je rekening mee houden wat betreft privacy in nieuwsbrieven en online.' ■

Website met adviesfilmpjes

Wil je nog meer weten over dit onderwerp? Smeets startte vanuit haar onderzoek een website met informatie over pleegzorg vanuit een onderwijskundig perspectief. 'Ik merkte dat leraren graag veel willen uitzoeken als een pleegkind bij ze in de klas komt, maar de informatie stond her en der verspreid.' Op www.raadpleeg.org bespreekt Smeets in filmpjes en tekst de situaties waar leraren met een pleegkind in de klas tegenaan kunnen lopen en geeft ze advies over onder meer gedragsproblemen, omgang met ouders, aanspreektitels, werkjes en belangrijke instanties. De website is mogelijk gemaakt door een subsidie van Stichting Kinderpostzegels Nederland.